

VERSLAG

Regionale Raadsbijeenkomst Hervormingsagenda Jeugd

Datum	25 november 2024
Tijdstip en locatie	19.00 – 21.00 uur Microsoft Teams
Deelnemers	Raadsleden, wethouders, managers en beleidsmedewerkers regio Samen voor Jeugd
Bijlage	Presentatie Hervormingsagenda Jeugd

Opening

Floor van Essen, programmamanager Samen voor Jeugd, opent de bijeenkomst, heet de aanwezigen van harte welkom en dankt ieder voor de tijd die zij deze avond hebben vrijgemaakt.

Doel van deze bijeenkomst is om samen te kijken naar wat doen we met elkaar in de regio rondom de Hervormingsagenda Jeugd.

Aan de hand van een presentatie worden de aanwezigen meegenomen in de achtergronden en stand van zaken rondom deze Hervormingsagenda Jeugd, jeugdhulpregio Samen voor Jeugd, de regionale ontwikkelingen en het Meerjarenplan Samen voor Jeugd.

Doel en aanleiding Hervormingsagenda (HVA) Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd is ontstaan vanwege de groeiende vraag naar jeugdhulp en de daarmee gepaard gaande kosten. Doelen zijn verbetering van de kwaliteit en effectiviteit van de hulp en het op termijn betaalbaar houden van het jeugdstelsel door stijgende zorgkosten onder controle te houden.

De HVA omvat acht thema's met elk eigen acties.

1. Reikwijdte: jeugdhulpplicht voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen.
2. Jeugdhulp steviger verbinden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassen-GGZ en bestaanszekerheid.
3. Stevige lokale teams en toegang.
4. Terugdringen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk.
5. Kwaliteitsverbetering en blijvend leren.
6. Verbeteren van de organisatie en inkoop van specialistische jeugdzorg.
7. Eenvoudigere uitvoering en inkoop, minder administratieve lasten en aanpak negatieve effecten marktwerking.
8. Verbeteren inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring.

Regio Samen voor Jeugd

De regio Samen voor Jeugd is een samenwerking tussen tien gemeenten, te weten Best, Bergeijk, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Heeze-Leende, Oirschot, Reusel-De Mierden en Valkenswaard. Deze samenwerking is in het voorjaar van 2022 vastgelegd met een samenwerkingsovereenkomst.

Om als zelfstandige regio verder te mogen is in december 2023 de 'zelfscan robuuste regio' ingediend bij het Ministerie VWS. Na toetsing hebben we op 22 februari 2024 de robuust verklaring voor Samen voor Jeugd ontvangen.

Regionale ontwikkelingen

Binnen de regio zijn\ een aantal ontwikkelingen zoals de toename van het aantal jeugdigen binnen specialistische jeugdhulp. Ook ten aanzien van het aantal indicaties, de gemiddelde zorgduur en ambulante begeleiding zien we een toename.. Maar ook verzwaring van producten (meer zwaardere producten), meer dure zorg zoals crisis en LTA, een toename van zowel medische verwijzingen (huisarts) als vanuit GI's. Deze ontwikkeling zijn in lijn met de landelijke trend.

Specifiek voor Zuidoost-Brabant is het opvallend dat jeugdigen het lang in JeugdzorgPlus verblijven. Daarnaast omvat behandeling en intensieve ambulante begeleiding grootste aandeel (58%) van alle specialistische jeugdhulp indicaties.

Meerjarenplan

De HVA vraagt van elke robuust verklaarde regio een Meerjarenplan op te stellen.

Dit Meerjarenplan bestaat onder andere uit een programmadoel, doelstellingen/opgaven en prioritering. Daarnaast wordt een Meerjarenbegroting gevraagd.

In het Meerjarenplan van Samen voor Jeugd, dat momenteel wordt geschreven, worden vier opgaven meegenomen.

Opgave 1	Jeugdhulpplicht voor jeugdigen en hun gezinnen waar jeugdhulp bijdraagt aan de oplossing.
Opgave 2	Jeugdhulp steviger verbinden met de lokale teams, het voorliggend veld en de aanpalende domeinen.
Opgave 3	Meer kinderen groeien thuis o of in de omgeving waar het veilig is: zo thuis mogelijk
Opgave 4	Verbeteren van de organisatie, inkoop en beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp

We streven ernaar om de vormgeving van het Meerjarenplan in december 2024 af te ronden. Besluitvorming wordt verwacht in Q1 2025, waarna de implementatiefase (2025 – 2029) start. Jaarlijks wordt geëvalueerd met een eindevaluatie in 2029.

Vragen/opmerkingen

- Wat wordt verstaan onder Jeugdhulp?
Ten aanzien van de HVA dienen we kritischer te kijken naar wat valt onder specialistische jeugdhulp. VWS en VNG kijken strakker naar wat valt onder jeugdhulp en wat niet. Daarnaast dienen we ook kritischer te zijn op de reikwijdte waardoor je hoopt dat er voor de kinderen die

het nodig hebben jeugdhulp beschikbaar blijft.

- Thema 4 van de HVA, Residentiële Jeugdhulp: valt onder visie van gevangeniswezen en sluit niet aan bij de behoefte.
- Thema 6 van de HVA wordt geregeld door de VNG en niet door de gemeenten.
- Acht thema's worden uitgelicht. Is er al beeld of er met deze thema's iets behaald gaat worden en hoe kijken wij naar de effecten van de HVA?
Er wordt al jaren gekeken naar de diverse thema's maar nu pas worden concreet gesprekken gevoerd met de regio en gecontracteerde aanbieders over deze thema's. Wat gaat goed, wat nog niet? Het is een uitdaging, maar ook een kans om met de aanbieders stappen te gaan zetten.
- Met 148 aanbieders en meer samenwerkingspartners is dat complex. Zien de aanbieders ook een bijdrage in deze omslag?
Ja de aanbieders zien ook hun bijdrage ten aanzien van de transformatie. Met de aanbieders kijken we hoe we gaan samenwerken. Het partnership wordt steeds verder ontwikkeld; aanbieders en gemeenten willen graag samenwerken.
- Is de HVA geïnspireerd op het Boemerangbeleid van Sharon Stellaard? In Boemerangbeleid wordt gesproken over 40 jaar beleidshervorming, 40 jaar een herhaling van zetten. We dienen beleid overstijgend te denken.
Sharon Stellaard is sceptisch over de HVA Jeugd: we gaan veel beleid schrijven en programma's maken, maar nog steeds niet de hervorming tot stand brengen die voor ogen staat. Er is contact met Sharon en we nodigen haar uit om mee te kijken met onze plannen. Daarnaast zijn er meer wetenschappers die sceptisch zijn over de HVA zoals bijvoorbeeld Micha de Winter (hoogleraar pedagogiek).
- Bij gemeente Cranendonck is een motie ingediend waarin wordt gevraagd dat de wethouder Jeugd zich laat inspireren door de inzichten van Sharon Stellaard.
Aan de ene kant vraag je om te hervormen en dus om te investeren en aan de andere kant om te bezuinigen. Dat is een uitdagende opgave en de vraag is of die reëel is. De VNG neemt de verzamelde vragen mee naar het kabinet.
- Men is sceptisch over de financiën; hervorming is hard nodig maar als je daar druk op legt, gaat het niet lukken.
Bij het ministerie is gevraagd om een overbruggingsperiode. VNG lobbyt om verdere bezuiniging niet door te zetten.
- In hoeverre kunnen we invloed hebben op de hulp die gezinnen vragen?
Gezinnen worden overvallen door allerlei zaken en waardoor zij bij Jeugdhulp terecht komen. Gaan we daar in de toekomst meer ruimte voor inrichten, om te voorkomen dat zaken gaan stapelen?
Domein overstijgend werken is daarvoor aangewezen. Bijvoorbeeld door eerst schulden op te lossen om daarmee jeugdhulp te voorkomen. Want hoe kun je als ouder goed voor je kind zorgen als je elke dag met schulden wordt geconfronteerd. Dat doen we nu nog onvoldoende.

- Als je de besparing breder getrokken wordt, ontstaat misschien meer opbrengst in het voordeel van de Jeugdwet zelf.
De gedachte van VNG/VWS is om niet te snel te neigen naar inzet van specialistische jeugdhulp, maar eerst te kijken of er iets nodig is vanuit het voorliggend veld, WMO of schulddienstverlening. Uit gesprekken met GI's en VT zien we ook dat we zijn doorgeslagen in jeugdhulp; specialistische jeugdhulp wordt snel als antwoord ingezet, waar dat niet altijd nodig is. Veel professionals hebben daarover eenzelfde beeld. Vraag is hoe we dit beeld gaan omzetten naar bewustwording en vervolgens actie.
- Normaliseren is een proces in relatie tot de maakbaarheid van de samenleving. De maatschappelijke discussie is van groot belang. Het lijkt nu dat het binnen de HVA gaat over besparen, maar moet de discussie niet breder zijn? Zijn wij er van overtuigd dat de discussie over normaliseren goed gevoerd wordt en verspreid naar onderwijs en GGD bijvoorbeeld.
Normaliseren is opgenomen in het Meerjarenplan van de regio. Kijken hoe je aan zet bent. Met de partners van onderwijs worden dit soort gesprekken al gevoerd. Ook met de GGD zijn er al lijntjes evenals met de huisartsen. Met de zorgaanbieders worden gesprekken gevoerd over bewustwording.
- Gesproken wordt over tariefdifferentiatie. Is er voldoende duidelijkheid over de reden van het 'omvallen' van aanbieders?
Dat aanbieders in zwaar weer verkeren heeft verschillende oorzaken. Grote aanbieders geven aan dat zij grote risico's te dragen omdat zij hetzelfde tarief ontvangen als de kleine aanbieders. Maar ook de reservepotjes zijn niet meer zo groot en de indexatie is lager dan de stijging van kosten. Er zijn een aantal grote aanbieders die steun nodig hebben. Aanbieders hebben in het verleden te laat hun bedrijfsvoering aangepast aan de nieuwe financieringssysteem en zijn verder gegaan op de oude wijze. Zij zijn er daarom te laat achter gekomen dat zij daardoor te hoge kosten hebben gemaakt.
- Is Samen voor Jeugd robuust verklaard aan de hand van de ingediende stukken of heeft er ook een aanvullend onderzoek plaats gevonden?
De regio is robuust verklaard na indiending van de zelfscan; een aanvullend onderzoek was niet nodig.

Wat is opgevallen?

- De colleges beslissen in Q1 2025 wat we gaan doen. Houdt dit besluit in dat we gaan nadenken over besparing, bijvoorbeeld door het invoeren van een plafond? Is dit dan een lokale kwestie?
In het Meerjarenplan zijn de doelen en ambities op hoofdlijnen voor de komende jaren opgenomen. Hoe de zorg ingericht moet worden en gefinancierd valt o.a. onder opgave 4. Hierover moeten de besluiten nog over worden genomen. Daarvoor wordt o.a. 2025 gebruikt.
We zijn zoekend naar de positie van raden hierin gezien de landelijke ontwikkelingen. Hoe breng je de Raden in positie? Het is goed om samen hierover na te denken.
- Vooral op zoek naar de rol, inbreng en blik/mening van de zorg over deze plannen. Ondersteunt de zorg de plannen en gaan we de juiste kant op?

Als we kijken wat we terugkrijgen van de zorgaanbieders dan is het antwoord 'ja'. Zij hebben mee nagedacht over de plannen en ambities. Ook zijn er gesprekken gevoerd over wat als het nijpender wordt en het gaat iets doen met de taakstelling en bedrijfsvoering van de aanbieders? Dan gaat het namelijk over je bestaansrecht. Belangrijk om nu een goede relatie en vertrouwen op te bouwen om in moeilijker tijden ook samen te kunnen blijven werken.

Ten aanzien van gesloten jeugdhulp: aanbieders vragen zich af of het stopzetten van gesloten jeugdhulp haalbaar is. Daarnaast zetten zij vraagtekens bij de financiering en bezuinigingen.

- Op termijn gaat er sprake zijn van de vorming van een GR. Wat gebeurt er als een lokale gemeente zegt dat zij dit niet kunnen opbrengen?
Er komt een aanpassing in de jeugdwet: een vorm van een GR wordt verplicht voor alle robuuste regio's. We moeten onderzoeken hoe we dat als Samen voor Jeugd gaan doen. Wat moet minimaal regionaal en lokaal worden ingekocht? Ten aanzien van de vorming van een GR wordt onderzocht welke vorm is passend. Voor zorgaanbieders geldt dat zij een onafhankelijk toezichthouder moeten instellen.
- Hoeveel ruimte is er binnen de regio voor een politieke blik om echt door een andere bril te kijken?
We kijken nu hoe nemen we aanbieders mee en hoe zorgen we voor een goede samenwerking. We zijn nog niet zover.
- We slagen er als overheid maar niet in om voor onze kinderen te zorgen. Het vraagt om buiten de kaders te denken en niet alleen naar de financiën te kijken.
Alle beleidsmedewerkers en wethouders hebben een lezing van Sharon Stellaard bijgewoond. Dit zit nog steeds in het achterhoofd en wordt meegenomen bij het opstellen van het Meerjarenplan. Bij Zorg in Onderwijstijd kijken we bijvoorbeeld naar rust in de klas en hoe kinderen goed tot hun recht en tevens is het een besparing. We willen een lerende en reflecterende regio zijn en voeren leersessies in om stelselmatig terug te blikken.
- Er is in de HVA veel opgenomen over stevige lokale teams. Voelen zij zich toegerust om het werk dat zij op hun bord gaan krijgen aan te pakken?
Deze vraag is ingewikkeld omdat de lokale teams per gemeente anders zijn ingericht. Zij worden wel zo goed mogelijk meegenomen in de zaken die spelen. Elk toegangsteam uit de regio is ook vertegenwoordigd in het Uitvoeringsoverleg van Samen voor Jeugd. Voor de lokale teams is en wordt het pittig. Verstevenigen van een lokaal team hoeft niet alleen een last te zijn, maar kan hen zeker ook wat brengen.
- Belangrijk dat de lokale teams de kans krijgen met de veranderingen aan de slag te gaan, maar er moeten middelen zijn om te veranderen.
Op hoger niveau zullen we nagaan of de besparingsdoelen realistisch zijn, maar het is ook een vraag die elk lokaal team zelf moet beantwoorden. We faciliteren vanuit de regio dat er uitwisseling tussen de teams kan plaatsvinden.

**Hoe vonden jullie het om op deze manier te worden meegenomen?
Is er behoefte voor de toekomst?**

De bijeenkomst is als verhelderend en waardevol ervaren. In de toekomst nog waardevoller als het Meerjarenplan in uitvoering is en het dashboard werkt. Fijn dat er een mogelijkheid is om vragen te stellen en concrete vraagstukken te bespreken. Goed om in de toekomst ook over visie met elkaar van gedachten wisselen.

Vooraf een agenda of stukken ter voorbereiding ontvangen kan de inhoudelijke discussie ten goede komen. Een fysieke bijeenkomst heeft voor de meerderheid de voorkeur.

Voor de toekomst: meer samenwerken en lokale teams helpen bij het oppakken van de problemen. Voorkomen dat we belanden in een discussie over de financiële kant van zaken; liever eerst een goede inhoudelijke discussie.

Fijn om op deze manier gezamenlijk meegenomen te worden.

Sluiting

Onder dankzegging voor inbreng en aanwezigheid wordt de bijeenkomst gesloten.